

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂRE nr.1509

din 07 noiembrie 2019

Cu raportul nr. 19-3265/15791/ST/2019, Direcția de inspecție pentru judecători a înaintat Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii verificările efectuate cu privire la sesizarea președintelui Consiliului privind posibila atingere adusă independenței și imparțialității judecătorilor vizați de articolul intitulat „Chipurile răului – Lista cu judecătorii care l-au condamnat nelegal pe Liviu Dragnea. Șase magistrați l-au executat în dosarul „angajărilor fictive”. Doi dintre ei i-au dat 3 ani și 6 luni închisoare, la fond, judecând cauza DNA fără să fie în complet specializat. Alți patru au menținut condamnarea dispusă de completul nelegal, respingând chiar excepția lui Dragnea privind nulitatea sentinței pronunțate de un complet nespecializat. Celor șase li se adaugă judecătorii din cazul „Referendumului”.

Analizând raportul Inspecției judiciare și documentele atașate, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

La data de 4 iulie 2019, pe pagina web www.luju.ro a fost publicat articolul intitulat „Chipurile răului – Lista cu judecătorii care l-au condamnat nelegal pe Liviu Dragnea. Șase magistrați l-au executat în dosarul „angajărilor fictive”. În cuprinsul articolului s-au făcut alegeri precum: „Decizia CCR prin care s-a constatat că Înalta Curte de Casație și Justiție a încălcat legea prin lipsa completelor specializate în judecarea cauzelor de corupție a confirmat încă o dată că expresidentele PSD Liviu Dragnea a fost condamnat nelegal în dosarul angajărilor fictive în care a primit 3 ani și 6 luni închisoare cu executare. Și nu doar în această cauză, ci și în dosarul “Referendumului”,

1/11

în care Dragnea a fost condamnat la 2 ani închisoare cu suspendare.”; „în cazul angajărilor fictive, ex-liderul PSD a fost condamnat la fond la 3 ani și 6 luni închisoare cu executare, printr-o sentință dată de un complet ce nu era specializat în judecarea faptelor de corupție. Sentința a fost menținută pe latura penală în integralitate de către Completul de 5 judecători ICCJ. Ironia face ca Liviu Dragnea să fi fost condamnat de un Complet de 5 judecători ICCJ în condițiile în care în timpul apelului a ridicat o excepție privind nulitatea absolută a sentinței pronunțate la fond pe motiv că aceasta a fost dată de un complet nespecializat în fapte de corupție, așa cum cere Legea nr. 78/2000. Excepția nici măcar nu a mai fost dezbătută de Completul de 5 judecători, fiind considerată motiv de apel. În final a fost respinsă, pentru ca la aproximativ o lună de la acel moment CCR să vină să confirme practic faptul că excepția și deci apelul lui Dragnea erau cât se poate de admisibile, ceea ce nu înseamnă altceva decât că soluția de condamnare este una profund nelegală.”

Articolul a menționat cele două dosare penale în care a fost implicat Liviu Dragnea, a numit judecătorii care au făcut parte din compunerea completurilor de judecată investite cu soluționarea celor două cauze în toate fazele procesuale, a calificat drept nelegale completurile de judecată și a speculat cu privire la soluția nefavorabilă primită de Liviu Dragnea, la pensionarea doamnei judecător _____, la legătura cu pozițiile publice avute împotriva Serviciului Român de Informații în conexiune, în opinia autorului articolului, cu faptul că doamna judecător _____ este _____ precum și faptul că doamna judecător _____ a avut calitatea de șef al structurii de securitate în cadrul ÎCCJ, calitate în care a „dat pe bandă rulantă mandate de interceptare pentru SRI”. S-a apreciat în cuprinsul articolului că singurul judecător din complet care a procedat corect a fost judecătoarea Alexandra Iuliana Rus care a făcut opinie separată în dosarul angajărilor fictive, în sensul “desființării sentinței penale apelate, integral, și trimiterii cauzei la Secția Penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru rejudecare de către un complet specializat”.

De asemenea, articolul a calificat dosarul „Referendumului” drept o „făcătură oribilă”, iar în ceea ce privește decizia penală _____ autorul a menționat: „sentința dată de completul nelegal a fost majorată cu 1 an de Completul de 5 ICCJ, complet care și în acest caz a ignorat că soluția de la fond era una nelegală, nefiind dispusă de un complet specializat în fapte de corupție, obligație cerută imperativ de Legea 78/2000.”

În finalul articolului, s-a arătat că „soluțiile de condamnare din cele două dosare au fost pronunțate de 12 judecători ICCJ. Dintre aceștia, doar șase se află în continuare la Înalta Curte. Între timp, _____ ieșit la pensie,

_____ prestează la CCR, iar _____ a plecat formator la INM.”

Referitor la cele două dosare menționate în mass media, Secția pentru judecatori are în vedere următoarele:

Prin rechizitoriul _____ al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție – Secția de combatere a corupției, s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale și trimiterea în judecată, între alții, a inculpatului _____

_____ la data trimiterii în judecată) pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.13 din Legea nr. 78/2000 (cu modificările și completările ulterioare).

Cauza a fost înregistrată la Înalta Curte de Casație și Justiție la data de _____ sub numărul _____ fiind repartizată _____, compus din doamnele judecător _____

Prin sentința penală nr. _____ s-a dispus, între altele, condamnarea inculpatului _____

Împotriva acestei sentințe au formulat apel mai multe părți, printre care și inculpatul _____ fiind format dosarul nr. _____ repartizat completului de 5 judecători alcătuit din doamnele judecător _____

Prin decizia penală _____ s-au admis apelurile declarate de _____

_____, precum și de partea civilă _____ împotriva sentinței penale nr. _____ pronunțată de _____

_____ s-a desființat, în parte, sentința apelată și, rejudecând, printre altele, s-a dispus majorarea pedepsei principale aplicate inculpatului _____ pentru săvârșirea _____

fiind

în rechizitoriul nr. 17

s-a dispus trimiterea în judecată,
între alții, a inculpatului :

a), sub aspectul

anlic

Prin sentința penală nr

s-a dispus condamnarea inculpatului.

Sentința menționată a fost pronunțată de un complet alcătuit din domnii
judecători cu opinia separată
a acestuia din urmă.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel inculpații și Direcția Națională
Anticorupție, dosarul fiind înregistrat la data de pe rolul
în componerea
completului fiind desemnate doamnele judecătore:

În încheierea de dezbateri din data de
, a calificat celelalte critici care
au fost invocate de inculpați ca motive de apel.

Prin decizia penală nr. a
soluționat cauza prin menținerea pedepsei aplicate inculpatului

Prin decizia nr. 685/6.11.2018, Curtea Constituțională a României a admis
sesizarea formulată de prim-ministrul Guvernului României și a constatat existența unui
conflict juridic de natură constituțională între Parlament, pe de o parte, și Înalta Curte de

Casație și Justiție, pe de altă parte, generat de hotărârile Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, începând cu Hotărârea nr. 3/2014, potrivit căreia au fost desemnați prin tragere la sorți doar 4 din cei 5 membri ai Completurilor de 5 judecători, contrar celor prevăzute de art. 32 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, astfel cum a fost modificat și completat prin Legea nr. 255/2013.

Prin decizia nr. 417/03.07.2019, Curtea Constituțională a României a decis următoarele:

„1. Admite sesizarea formulată de președintele Camerei Deputaților și constată că a existat un conflict juridic de natură constituțională între Parlament, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, generat de neconstituirea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a completurilor de judecată specializate pentru judecarea în primă instanță a infracțiunilor prevăzute în Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, contrar celor prevăzute de art.29 alin.(1) din Legea nr.78/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr.161/2003.

2. Cauzele înregistrate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție și soluționate de aceasta în primă instanță anterior Hotărârii Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.14 din 23 ianuarie 2019, în măsura în care nu au devenit definitive, urmează a fi rejudecate, în condițiile art.421 pct.2 lit. b) din Codul de procedură penală, de completurile specializate alcătuite potrivit art.29 alin.(1) din Legea nr.78/2000, astfel cum a fost modificat prin Legea nr.161/2003.”

Potrivit art.75 alin.(1) lit. a) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii are dreptul, respectiv obligația ca, la cerere sau din oficiu, să apere judecătorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea profesională sau în legătură cu aceasta, care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea, precum și împotriva oricărui act care ar crea suspiciuni cu privire la acestea. Dispozițiile similare se regăsesc în art. 30 alin.(1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care prevăd și competența Consiliului Superior al Magistraturii de a se sesiza din oficiu în acest sens.

Justiția, în statul de drept, este socotită una dintre puterile statului (art. 21 și art.

124 din Constituția României, republicată), fiind necesară asigurarea anumitor garanții pentru menținerea premiselor independenței și imparțialității magistratului.

Principiile independenței și imparțialității judecătorilor sunt consfințite de art. 124 alin. (3) din Constituție, art. 2 alin. (3) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și de art. 3 alin. (2) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

Conform acestor texte de lege, justiția este unică, imparțială și egală pentru toți, iar judecătorii sunt independenți, se supun numai legii și trebuie să fie imparțiali.

Referiri privind aceste principii se regăsesc și în reglementările internaționale, astfel:

- Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a ONU, precizează în cuprinsul pct. 1 că *„independența magistraturii trebuie garantată de către stat și enunțată în Constituție sau altă lege națională, iar toate instituțiile guvernamentale sau altele trebuie să o respecte”*. În cadrul acelorași principii, în cuprinsul pct. 2 se menționează că *„sistemul juridic va decide în problemele care îi sunt înaintate imparțial, pe baza faptelor și în conformitate cu legea, fără vreo restricție, influență incorectă, sugestie, presiune, amenințare sau interferență, directă sau indirectă, din orice parte sau pentru orice motiv”*.

- Raportul Singhvi către Comisia drepturilor omului a ONU din 1987 (pct. 75), precizează că *„principiile independenței și imparțialității sunt pietrele de fundament ale motivării și legitimității funcției judiciare în orice stat”*.

Independența nu este un privilegiu în interesul propriu al magistraților, ci în interesul statului de drept și al celor care caută și doresc înfăptuirea justiției. Aceasta îi este conferită magistratului în vederea protecției drepturilor persoanelor care apelaază la justiție, pentru ca acestea să beneficieze de un act de dreptate și constă în responsabilitatea magistratului de a convinge, nu prin forța principiului autorității, ci a argumentelor raționale, temeinice, acestea constituind astfel un mijloc de a asigura și păstra încrederea publicului în sistemul judiciar.

Prin raportare la factorii de presiune ce o pot influența, independența a fost definită ca fiind capacitatea magistratului de a decide măsuri, conform legii, fără nicio intervenție sau influență externă, capacitatea de a conștientiza factorii externi ce

influențează sau creează aparența unei influențe, precum și capacitatea de a respinge factorii de natură externă, ce influențează sau creează aparența unei influențe.

Independența magistratului presupune o obligație fundamentală a fiecărei persoane care ocupă funcția de judecător de a-și dezvolta calitățile intelectuale și morale care stau la baza conduitei independente și imparțiale în judecarea fiecărui caz. De aceea, principiul independenței judecătorului poate fi înțeles doar în legătura cu principiul responsabilității/răspunderii judecătorului pentru calitatea activității sale profesionale, iar echilibrul dintre aceste două principii creează condițiile procesului echitabil.

Obligației magistratului de a-și dezvolta calitățile intelectuale și morale care stau la baza conduitei independente și imparțiale în investigarea și judecarea fiecărui caz îi corespunde însă o obligație corelativă a statului de a asigura un mediu optim pentru realizarea actului de justiție, obligație ce include posibilitatea efectuării unor demersuri în situația în care se identifică derapaje în mesajele transmise cetățenilor, care conduc la lezarea independenței judecătorilor sau la crearea aparenței parțialității acestora ca urmare a unor influențe externe.

Prin urmare, scopul unei intervenții a Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii este acela de a asigura condiții optime pentru realizarea corespunzătoare a actului de justiție, demersul fiind justificat în măsura în care se asigură protecție judecătorului aflat în exercitarea efectivă a atribuțiilor specifice funcției deținute.

Având în vedere că imparțialitatea și independența judecătorilor sunt asigurate nu numai prin eliminarea intervențiilor directe pe parcursul soluționării unei cauze, ci și prin garantarea independenței puterii judecătorești în ansamblul său, condiție necesară asigurării dreptului la un proces echitabil, în acest scop trebuie eliminată orice intervenție inadecvată în activitatea de judecată, indiferent dacă aceasta apare ulterior pronunțării unei soluții.

Așa cum se reține în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, deși limitele criticii admisibile sunt mai mari în cazul funcționarilor publici sau al politicienilor, se face distincție între situația acestora din urmă și cea a magistraților, atât din punct de vedere al posibilităților reduse ale judecătorilor de a reacționa, ca urmare a obligațiilor de discreție și reținere impuse de propriile reguli de conduită, cât și din

perspectiva rolului special al puterii judiciare în societate și necesității protejării magistraților de atacuri denigratoare, de natură a aduce atingere încrederii cetățenilor în justiție (hotărârile în cauzele Prager și Oberschlick contra Austriei, din 26 aprilie 1995, De Haes și Gijssels contra Belgiei din 24 februarie 1997).

Actul concret de înlăptuire a justiției nu poate constitui un subiect de dezbatere publică, motivat de faptul că este atributul exclusiv al judecătorului.

În virtutea libertății de exprimare și a rolului care este atribuit presei într-o societate democratică, jurnaliștii au posibilitatea de a pune în discuția publicului aspecte care țin de buna funcționare a autorităților și, implicit, a puterii judecătorești.

Pe de altă parte, puterea pe care o deține presa, urmare a impactului major pe care îl au comentariile și aprecierile jurnaliștilor asupra publicului larg, nu trebuie să fie utilizată în scopul denigrării persoanelor sau discreditării judecătorilor unor cauze judiciare notorii și nici în scopul însuflării ideii pronunțării unor soluții subiective.

În acest sens, în mod constant Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că garanția libertății de exprimare oferită de Convenție este subordonată condiției ca cei în cauză să acționeze cu bună credință, în sensul de a furniza informații exacte și demne de credit cu respectarea deontologiei jurnalistice. (cauzele Radio France și alții contra Franței; Colombani și alții contra Franței; Bladet Tromsø și Stensaas contra Norvegiei, Stângu și Scutelnicu contra României).

În același sens, art. 21 din Rezoluția nr. 1003 (1993) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind etica jurnalistică stipulează că ziaristica nu trebuie să denatureze informația adevărată, imparțială și opiniile oneste, nici să le exploateze în scopuri proprii, în încercarea de a crea sau modela opinia publică, deoarece legitimitatea sa se bazează pe respectul efectiv al dreptului fundamental al cetățenilor la informație. În acest sens, legitimitatea ziaristicii investigative depinde de corectitudinea opiniilor exprimate și este incompatibilă cu campaniile ziaristice organizate pornind de la poziții prestabilite.

Dreptul la liberă exprimare, prevăzut de art. 30 din Constituție, nu poate fi exercitat cu încălcarea principiilor independenței magistraților și supunerii lor numai legii, principii consfințite de art. 124 al. (3) și art. 132 al. (1) din legea fundamentală a statului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Păger și Oberschlick contra Austriei, a decis că „*activitatea justiției nu poate fi discutată fără să se aibă în vedere anumite limite pentru a nu submina autoritatea acesteia, comandament deosebit de important într-un stat de drept*”.

Curtea a recunoscut că pot exista cazuri când este necesar ca puterea judiciară să fie protejată împotriva atacurilor distrugătoare, lipsite de fond serios, cu atât mai mult cu cât obligația de rezervă le interzice magistraților să reacționeze, fiind însă important ca cetățenii să obțină informații privind funcționarea justiției, instituție esențială într-o societate democratică.

Judecătorii, în vederea îndeplinirii corespunzătoare a atribuțiilor, au nevoie de încrederea opiniei publice, iar această încredere ar putea fi afectată de afirmațiile care pun la îndoială independența sau imparțialitatea lor.

Astfel, Secția pentru judecători va analiza alegațiile formulate în articolul anterior citat din perspectiva compatibilității cu libertatea de exprimare, ce nu poate fi disociată de particularitățile specifice ale acestei libertăți care constituie unul din fundamentele unei societăți democratice, una dintre condițiile primordiale ale progresului ei și ale dezvoltării oricărei persoane.

Secția pentru judecători constată că, în cuprinsul articolului „*Chipurile răului – lista cu judecătorii care l-au condamnat nelegal pe Liviu Dragnea (...)*”, anumite afirmații și aprecieri sunt fie contrare situației de fapt anterior reținute, fie aprecieri personale ale jurnalistului privind legalitatea măsurilor sau a soluțiilor pronunțate în cele două cauze penale.

Secția pentru judecători apreciază că afirmațiile privind nelegalitatea hotărârilor judecătorești exced obligației presei de informare a cetățenilor, cenzurarea soluțiilor judecătorești constituind atributul exclusiv al instanțelor de control judiciar. Analizarea în mass-media a legalității unor hotărâri ale instanțelor, indiferent de competențele profesionale ale autorului articolului, poate duce în derizoriu activitatea judiciară și poate conduce la o diminuare a încrederii opiniei publice în actul de justiție, cu consecința firească a posibilei afectări a independenței judecătorilor. În condițiile în care aceștia sunt ținuți de obligațiile de rezervă și reținere, asemenea campanii mediatice le anihilează capacitatea de a respinge factorii de natură externă ce creează aparența unei influențe externe în procesul judiciar.

De asemenea, Secția pentru judecători observă că insinuările din cuprinsul

articolului, privind eventuala legătură a unora dintre judecătorii care au făcut parte din completurile ce au pronunțat hotărârile penale în discuție cu SRI, creează impresia unor soluții impuse sau părtinitoare.

Aceeași aparență a existenței unor influențe este generată și de alegațiile din finalul articolului, respectiv cele privind ieșirea la pensie a unor doamne judecător sau desfășurarea activității altora la Curtea Constituțională sau la Institutul Național al Magistraturii. Dinamica traseului profesional al unui judecător nu are legătură cu soluțiile pronunțate în cauză, iar jurnalistul deși nu evidențiază acest lucru, prin modalitatea de prezentare a informației, stârnește suspiciuni care nasc în opinia publică ideea unor presiuni externe în soluționarea dosarelor.

Constatând că momentul formulării alegațiilor în articolul „*Chipurile răului – lista cu judecătorii care l-au condamnat nelegal pe Liviu Dragnea (...)*” este ulterior soluționării definitive a cauzelor penale la care se face referire, Secția pentru judecători opinează că nu se poate reține o afectare a imparțialității judecătorilor care au pronunțat hotărârile. Cu toate acestea, afectarea independenței acestora și a independenței puterii judecătorești poate fi reținută în cauză. Momentul formulării alegațiilor, chiar ulterioară soluționării cauzei, nu poate înlătura presiunile care pot afecta, la nivel subiectiv, capacitatea judecătorului de a soluționa obiectiv o cauză viitoare sau pot influența conduita sa în gestionarea unor cauze similare ulterioare.

Prin urmare, acreditarea ideii pronunțării unor soluții nelegale, idee argumentată de o soluție a Curții Constituționale neincidentă în speță (aspect ce rezultă din pct. 2 al dispozitivului deciziei Curții Constituționale) și formularea unor alegații prin care se insinuează posibile conexiuni între anumite împrejurări anterioare ori ulterioare pronunțării unor soluții penale și soluțiile respective sunt de natură să afecteze independența judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție care au soluționat dosarele penale menționate în articolul de presă.

Independența individuală a judecătorilor este garantată și de independența puterii judecătorești în ansamblul său.

Având în vedere că imparțialitatea și independența judecătorilor sunt asigurate nu numai prin eliminarea intervențiilor directe pe parcursul soluționării unei cauze, ci și prin garantarea independenței puterii judecătorești în ansamblul său, condiție necesară

asigurării dreptului la un proces echitabil, ar trebui evitată sau, cel puțin sancționată, orice intervenție inadecvată în activitatea de judecată, inclusiv aprecierile mass-media asupra legalității unor hotărâri judecătorești.

Prin urmare, Secția pentru judecători apreciază că prin articolul publicat pe pagina web www.luju.ro a fost afectată nu doar independența judecătorilor cauzelor penale la care articolul face referire, ci și independența puterii judecătorești. Astfel de factori de natură externă, ce acreditează ideea unei influențe în activitatea judiciară, pot afecta capacitatea oricărui judecător de a decide conform legii, fără presiuni conștiente sau inconștiente, și, implicit capacitatea de a conștientiza și a respinge acești factori.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 40 alin. (1) lit. p) cu referire la art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 75 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor valabil exprimate ale membrilor prezenți (8 voturi Da, 2 voturi nule);

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 - Afirmările din cuprinsul articolului publicat pe pagina web www.luju.ro sunt de natură să afecteze independența judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție care au soluționat cauzele menționate în articol. (8 voturi Da, 2 voturi nule)

Art.2 - Articolul publicat pe pagina web www.luju.ro a afectat independența puterii judecătorești. (8 voturi Da, 2 voturi nule)

Art.3 - Prezenta hotărâre se comunică Inspecției judiciare.

Data în București, la data de 07 noiembrie 2019

Președinte,
Judecător Lia SAVONEA

Adresa: București, Calea Plevnei 141B sector 6
Web: www.gsm1909.ro